

Tedenska priloga
Dolenjskega lista

NOVICE dolenjske

OPAZUJEMO • POROČAMO • KOMENTIRAMO

KATRCA

Prišla v mesto in odšla v legendo

Renault 4, po naše katrca, nekoliko starejši bi ji rekli avto naše mladosti, praznuje petdeset let, odkar so jo začeli sestavljati v novomeški Industriji motornih vozil, IMV. Na Dolenjskem skoraj ni družine, ki je ne bi imela. Vsaj ene.

Ni jih bilo malo, ki so v petek obujali spomine na ta praktični in tudi drugod po svetu izjemno priljubljeni avtomobil. V Drgančevju, v prenovljenem Muzeju IMV, je bilo v petek prav slovesno in marsikatera solzica je stekla po licih nekdanjih zaposlenih v IMV in tudi nekdanjih lastnikov tega kulturnega vozila. Člani Kluba Katra, ki so se na prizorišče pripeljali s svojimi skrbno negovanimi katrcami, so sijali od veselja in ponosa.

OD QUATRE DO KATRE

Žal na slovesnost ni bilo nikogar s kulturnega ministrstva. Lahko bi videli, da bi bila upravičena njihova podpora temu posebnemu muzeju, ki so ga postavili nekdanji zaposleni v tovarni IMV, člani Kluba prijateljev IMV, muzeju, ki je bil pred leti del prireditev evropske prestolnice kulture in danes deluje pod strokovnim okriljem Dolenjskega muzeja.

Renaultov model R4, na kratko quatre. To se izgovori »katr«, kar se je hitro udomačilo kot izvirno slovensko ljubkovalno ime za Katro – Katrca. Prva novomeška katrca je že sredi februarja zapeljala s tekočega traku tovarne avtomobilov v Žabji vasi, je v svoji knjigi *Povest o velikani pod Gorjanci* zapisal Marjan Moškon, nekdanji novinar in urednik *Dolenjskega lista* ter ustanovitelj Televizije Novo mesto, ki sam v tovarni IMV ni bil nikoli zaposlen, je pa njeno zgodovino od vsega začetka spremljal po službeni dolžnosti.

Naslednje leto je z IMV-jevih trakov prišlo 9.816 katrc in vsako leto so jih naredili več, saj so se prodajale za med. Prišel je model TL special in za njim GTL z že spodobno močnim 1.100-kubičnim motorjem. A katrca je počasi povozil čas. Pa ne, da bi zanjo zmanjkalo kupcev, ti so si jo še želeli, a samo podatek, da je bilo

Osrednji predmet razstave ob panojih z zgodbami novomeške katrce pa je odlično ohranjena in restavrirana katrca Novomeščana Predraga Dobrijevića. (Foto: I. Vidmar)

LETA 1992 ZADNJA NA SVETU

Oblikovalec Georg Gedl je tedaj že risal podobo nove katrce, a se njena posodobitev ni zgodila. Njena proizvodnja je postala predraga in leta 1992 je proizvodno dvorano Revoza zapustila zadnja, uradno katrca št. 8.135.424 na svetu. Od tega jih je bilo v tovarni IMV narejenih več kot 575.000. S tem je bila katrca takrat tretji najbolj prodajan model avtomobila na svetu.

Da so to zelo pomembne številke, ki so novomeško tovarno postavile tudi na mednarodni zemljevid proizvajalcev avtomobilov, in da je bila v Novem mestu narejena zadnja katrca na svetu, je v nagovoru poudaril tudi predsednik uprave Revoza **Jože Bele** in dodal, da je ta tovarna do zdaj izdelala že več kot 4,5 milijona vozil, ter ob koncu obljubil, da bo Revoz še naprej podpiral dejavnost Kluba prijateljev IMV in njihovega muzeja. Predsednik Kluba prijateljev IMV **Franc Štupar**, ki je vodenje društva prevzel pred desetimi leti, ko je nasledil pobudnika ustanovitve in prvega predsednika **Boža Kočevarja**, je opisal pot kluba in Muzeja IMV od zbiranja prvih avtomobilov in prve razstave do sedanje podobe in pri tem izrazil željo in upanje članov, da Dolenjski muzej, ki jim že zdaj veliko pomaga, jih strokovno usmerja in podpira, to še nadgradi: »Naša nadaljnja prednostna naloga je, da zbirko čim prej prenesemo na upravljanje v Dolenjski muzej, s katerim že vrsto let korektno sodelujemo. Sodelovanje z naše strani bo zagotovljeno tudi v bodoče, vendar s časovno omejitvijo, saj je naše članstvo v zreli dobi.«

ZGODOVINA IN RAČUNALNIŠKA IGRICA

V muzeju so ob tej priložnosti pripravili razstavo *50 let novomeške katrce*, ki jo je po strokovni plati uredil kustos Dolenjskega muzeja **Matej Rifelj**, osrednji

Predraga Dobrijevića, izjemnega oblikovalca, ki med drugim riše podobe svetovno znanega izdelovalca modelov Revell. Na razstavi sta na panojih predstavljena zgodovina proizvodnje in razvoj modelov katrce od začetkov v Franciji do konca proizvodnje v Novem mestu. Na ogled so predmeti v povezavi s katrco. Del razstave so tudi videi in didaktične igre ter vožnja katrce v računalniški igrici.

Ob odprtju sta zbrane nagovorila tudi direktorica Dolenjskega muzeja **Jasna Dokl Osolnik** in novomeški župan **Gregor Macedoni** ter oba med drugim izrazila obžalovanje, da kulturno ministrstvo nima posluha za pomembno industrijsko muzejsko zbirko, ki tako še naprej sloni predvsem na delu prostovoljcev. Kljub vabilom na prireditev ni bilo nikogar z ministrstva, kar je, milo rečeno, žalostno.

I. Vidmar

predmet razstave ob panojih z zgodbami novomeške katrce pa je odlično ohranjena in restavrirana katrca Novomeščana

Tik pred obnovo Glavnega trga je tam v svojem rojstnem mestu parkirala katrca iz Belgije, predelana v majhen avtodom. Lahko bi ji rekli tudi katradom. (Foto: I. Vidmar)

Ob tej priložnosti je novomeški župan Gregor Macedoni predsedniku Kluba prijateljev IMV simbolno izročil ključke energetske saniranih in prenovljenih prostorov Muzeja IMV. (Foto: I. Vidmar)

Nekdanji zaposleni so ob ogledu razstave obujali spomine. (Foto: I. Vidmar)

Ko so januarja 1973 v Industriji motornih vozil na enem koncu proizvodne dvorane končevali še zadnje zaostale austine, so pod isto streho postavili novo proizvodno linijo za povsod priljubljen

za izdelavo ene katrce treba vložiti 35 ur in 12 minut dela, za renault 5, petko, za katero so aprila leta 1989 v IMV že začeli postavljati opremo za linijsko proizvodnjo, pa le 20 ur in 12 minut, pove vse.

Katrca je imela enostaven motor in dovolj prostora pod pokrovom motorja, da je lahko vsak voznik sam zamenjal pregorelo žarnico, česar pri sodobnih avtomobilih nismo vajeni. (Foto: I. Vidmar)

SENČILA
MEDLE
WWW.SENCILA-MEDLE.SI

PERGOLE NOTRANJA SENČILA KOMARNIKI SCREENI SONČNA JADRA TENDE

ADRIA

DOLENJSKILIST.SI